

De voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Den Haag
22 mei 2006

Ons kenmerk
SFB/2006/8583

Onderwerp
Raulinvergoeding

In het wetgevingsoverleg over het wetsvoorstel Financiering in het hoger onderwijs op 15 mei jongstleden is door de heren Tichelaar en Bakker een motie ingediend met betrekking tot de Raulinvergoeding¹. Ik heb uw Kamer toegezegd mij te beraden op een overgangsregime voor de afschaffing van de Raulinvergoeding en u daarover te berichten. Tevens heb ik u toegezegd informatie te verschaffen over het aantal EU-studenten met Raulinvergoeding per instelling.

Nederland dient op grond van het EG-recht EU-studenten een gelijke tegemoetkoming in de kosten van de onderwijsbijdrage (collegegeld) te geven als Nederlandse studenten. De Raulinvergoeding bood EU-studenten die in Nederland studeren deze tegemoetkoming.

Tot nu toe was er in het geheel van studiefinanciering geen geoormerkt bedrag voor de tegemoetkoming in de kosten van de onderwijsbijdrage. Bij invoering van de regeling ontvingen EU-studenten een vergoeding ter hoogte van het collegegeld via een beleidsregel. In 2001 is de hoogte van de tegemoetkoming gelijkgeschakeld met de basisbeurs voor thuiswonenden. Hierdoor is de vergoeding voor buitenlandse studenten ongeveer gelijk aan de tegemoetkoming in het collegegeld die Nederlandse studenten ontvangen.

Met het wetsvoorstel Financiering in het hoger onderwijs wordt wél een onderscheid gemaakt tussen de tegemoetkoming in de kosten van levensonderhoud en de kosten van de onderwijsbijdrage. Het collegegeldkrediet, waarmee studenten het verschuldigde collegegeld kunnen lenen, wordt voor iedereen de (enige) tegemoetkoming in de kosten van de onderwijsbijdrage. De invoering van het collegegeldkrediet brengt met zich dat EU-studenten net als Nederlandse studenten aanspraak hebben op het collegegeldkrediet. Hiermee voldoet Nederland aan de verplichting die het EG-recht stelt. De ratio voor de Raulinvergoeding in de vorm van een gift komt dus te vervallen.

¹ Tweede Kamer, vergaderjaar 2005-2006, 30387 nr. 45

In de internationale studentenmobiliteit staat voor de ondersteuning van de student de verantwoordelijkheid voor studiefinanciering door het thuisland centraal. Dit is onder meer tot uitdrukking gebracht in het Bologna Proces. Op Nederlands initiatief is recentelijk een werkgroep 'meeneembaarheid van beurzen en leningen' ingesteld. Deze werkgroep geeft uitwerking aan het commitment van de ministers van Onderwijs van de landen die deelnemen aan het Bologna Proces. Zij hebben in de communiqués van Berlijn en Bergen het voornemen geuit studiefinanciering meeneembaar te maken. Deze meeneembaarheid staat voorop als middel om internationale studentenmobiliteit te vergroten. In de brief van 5 december 2005 en het schriftelijk overleg naar aanleiding hiervan², bent u geïnformeerd over het initiatief tot uitbreiding van meeneembare studiefinanciering voor Nederlandse studenten. Gelet op de voornemens die alle landen die aan het Bologna Proces deelnemen hebben geuit, ga ik ervan uit dat al deze landen de bereidheid hebben om meeneembare studiefinanciering te realiseren, voorzover dit nog niet het geval is. Ook vanuit deze invalshoek is het onlogisch om de Raulinvergoeding in stand te houden.

De Raulinvergoeding is niet bedoeld ter stimulering van de komst van EU-studenten naar Nederland. Het is echter voorstelbaar dat deze gift bijdraagt aan de aantrekkelijkheid van Nederlandse instellingen. Ik ben er evenwel van overtuigd dat voor studenten bij de studiekeuze het ontvangen van een financiële bijdrage niet van doorslaggevende aard is. Vooral zaken als de inhoud en kwaliteit van de opleiding, arbeidsmarktperspectieven en de bereikbaarheid van de instelling spelen een rol. Niettemin kan ik mij voorstellen dat het wegvallen van de Raulinvergoeding de keuze van studenten negatief zou kunnen beïnvloeden. Dat kan een verslechtering betekenen voor de concurrentiepositie van Nederlandse instellingen. Vooral de grensinstellingen hebben hierover hun bezorgdheid geuit.

Ik wil benadrukken dat door het wetsvoorstel de Raulinvergoeding niet ineens zal worden afgeschaft bij de invoering van het collegegeldkrediet per 1 september 2007. De EU-studenten die voor 1 september 2007 de Raulinvergoeding ontvingen, behouden hun aanspraak voor de reguliere duur van hun studie. Door deze cohortgarantie wordt voorkomen dat individuele studenten er op achteruit gaan.

Een eerdere verlaging van de Raulinvergoeding in 2001 met 40% heeft niet geleid tot een afname van de instroom van EU-studenten. De aantallen zijn sindsdien zelfs blijven stijgen, van 8000 studenten in 2001 naar 12.000 studenten in 2005. Ook nu ga ik er vanuit dat de vervanging van de Raulinvergoeding door het collegegeldkrediet niet zal betekenen dat de instroom van EU-studenten stagneert. Wel kan ik mij voorstellen dat een abrupte afschaffing een schokeffect teweeg kan brengen. Daarom stel ik voor, in aanvulling op de cohortgarantie, het vervallen van de Raulinvergoeding geleidelijk te laten verlopen. Als tijdelijke overgangmaatregel zal ik EU-studenten die in het studiejaar 2007/2008 en in het studiejaar 2008/2009 instromen een vergoeding van € 500 (ongeveer de helft van de Raulinvergoeding) per jaar verstrekken. Dit betekent dat EU-studenten die gedurende de genoemde studie jaren instromen voor de reguliere duur van hun studie aanspraak hebben op deze vergoeding. Als gevolg van de invoering van het collegegeldkrediet per 1 september 2007, hebben deze studenten naast deze

² Tweede Kamer, vergaderjaar 2005-2006, 22 452, nr. 23 en 25

overgangsvergoeding ook aanspraak op het collegegeldkrediet. De vormgeving van de tijdelijke maatregel sluit op deze manier zoveel mogelijk aan bij de huidige Raulinvergoeding.

Met deze voorgenomen overgangsmaatregel wordt Nederlandse instellingen meer ruimte en tijd geboden om hun concurrentiepositie in Europees verband te handhaven en kom ik tegemoet aan de zorg van de Tweede Kamer en de instellingen.

De totale kosten van deze overgangsmaatregel bedragen incidenteel € 13 miljoen, gespreid over de jaren 2007-2012 en worden gedekt binnen de OCW-begroting. Deze tijdelijke tegemoetkoming zal worden opgenomen in het Besluit studiefinanciering 2000. In dit besluit zal binnenkort ook de reguliere tegemoetkoming voor niet economisch actieve EU-studenten worden opgenomen. De wettelijke basis om de aanspraken van deze EU-studenten in het BSF 2000 te regelen is opgenomen in het wetsvoorstel ter implementatie van richtlijn 2004/38/EG³. Dit wetsvoorstel zal binnenkort door uw Kamer worden behandeld.

Bij deze brief treft u in de bijlage een overzicht aan van de Nederlandse hoger onderwijsinstellingen waar EU-studenten met Raulinvergoeding studeren, naar aanleiding van het verzoek van mevrouw Joldersma. In dit overzicht is per instelling het totale aantal studenten, het aantal EU-studenten met Raulinvergoeding en het aandeel van EU-studenten met Raulinvergoeding bij de betreffende instelling aangegeven. Hierbij constateer ik dat naast instellingen aan de grens ook elders gevestigde instellingen EU-studenten met Raulinvergoeding hebben.

Met deze brief kom ik tegemoet aan de genoemde motie van de heren Tichelaar en Bakker en bied ik een adequate oplossing voor de overgang van de Raulinvergoeding naar het collegegeldkrediet.

De staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

Mark Rutte

³ Tweede Kamer, vergaderjaar 2005-2006, 30 493